

ცემანოლოგიის სახიտხედა IV

თბილისი
2020

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების
ინსტიტუტი

ტერმინოლოგიის საკითხები

IV

კრებული ეძღვნება ქართული ტექნიკური ტერმინოლოგიის
პირველი ლექსიკონის 100 წლისთავს

2020

სარედაქციო საბჭო:

ავთანდილ არაბული – ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
აკადემიკოსი (სარედაქციო საბჭოს თავმჯდომარე);

შუქია აფრიდონიძე – ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, ილიას
უნივერსიტეტის ემერიტუს-პროფესორი;

ოთარ გამყრელიძე – იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი,
სახელმწიფოსა და სამართლის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს
თავმჯდომარე;

გელა გელაშვილი – ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორი,
ელ. ანდრონიკაშვილის სახელობის ფიზიკის ინსტიტუტის
დირექტორი;

გურამ გოგიშვილი – მათემატიკის აკადემიური დოქტორი, საქართველოს
საპატრიარქოს წმ. ანდრია პირველწოდებულის სახელობის
ქართული უნივერსიტეტი;

გიორგი გოგოლაშვილი – ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
ენათმეცნიერების ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე;

დარეჯან თვალთვაძე – ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი;

გუჩა კვარაცხელია – ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
აკადემიკოსი;

ელგუჯა მემმარიაშვილი – გენერალ-მაიორი, სამხედრო მეცნიერებათა
დოქტორი, ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, აკადემიკოსი;

ვლადიმერ პაპავა – ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, აკადემიკოსი;

რამაზ შენგელია – მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, აკადემიკოსი;

გიორგი ძიძიგური – ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

სარედაქციო კოლეგია:

ლინდა გიორგაძე, ნინო დათეშიძე, თამარ ვაშაკიძე, თეონა ლაფაური,
ნათელა მუხაშვილი, მარინე ოსაძე, რუსუდან პაპიაშვილი, სარა სლაი,
ნინო სხირტლაძე, თამარ ხატიაშვილი, ინგა ჯიბუტი.

რედაქტორი ლია ქაროსანიძე

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Arnold Chikobava Institute of Linguistics

Terminology Issues

IV

The volume is dedicated to the centenary of the first Georgian
dictionary for technical terminology

2020

Editorial Committee:

- Avtandil Arabuli – Doctor of Sciences in Philology, academician and chairman of the editorial committee
- Shukia Apridonidze – Doctor of Sciences in Philology, professor emeritus at Ilia State University
- Otar Gamkrelidze – Doctor of Sciences in Law, chairman of the Scientific Board of the Tinatin Tsereteli Institute of State and Law
- Gela Gelashvili – Doctor of Sciences in Physics and Mathematics, director of the Elephter Andronikashvili Institute of Physics
- Guram Gogishvili – Doctor of Mathematics, St. Andrews Georgian University
- Giorgi Gogolashvili – Doctor of Philological Sciences, chairman of the scientific committee at the Arn. Chikobava Institute of Linguistics
- Darejan Tvaltvdaze – Doctor of Sciences in Philology
- Gucha Kvaratskhelia – Doctor of Sciences in Philology, academician
- Elguja Medzmariashvili – Major-General, doctor of Military Sciences, doctor of Technical Sciences, academician
- Vladimer Papava – Doctor of Sciences in Economics, academician
- Ramaz Shengelia – Doctor of Sciences in Medicine, academician
- Giorgi Dzidziguri – Doctor of Technical Sciences, professor

Editorial Board:

Linda Giorgadze, Nino Dateshidze, Tamar Vashakidze, Tamar Khatiashvili, Teona Laphauri, Natela Muzashvili, Marine Osadze, Rusudan Papiashvili, Sarah Slay, Nino Skhirtladze, Inga Jibuti.

Editor Lia Karosanidze

სარჩევი – Content

ლია ქაროსანიძე, სიტყვარი – ქართული ტექნიკური ტერმინოლოგიის პირველი ლექსიკონი – 100 წლისაა	5
<i>Lia Karosanidze, The Centenary of the First Georgian Terminological Glossary is in 2020</i>	31
მაია აბალაკი, ეთერ საბანაძე, კავკასიოლოგიის ლინგვისტიკურ ტერმინთა ქართულ-რუსული ლექსიკონი	35
<i>Maia Abalaki, Eter Sabanadze, Georgian-Russian Dictionary of Linguistic Terms for Caucasiology</i>	39
ნანული აზიკური, ტერმინების – ნაბდისა და თექის – ურთიერთმიმართება	41
<i>Nanuli Azikuri, On the Correlation of the Terms “Nabadi” and “Teka”</i>	48
ნარგიზ ახვლედიანი, ეთნოგრაფიული მასალა – დიალექტური ლექსიკონის წყარო (აჭარული კილოს მიხედვით)	49
<i>Nargiz Akhvlediani, Ethnographic Material as a Source for a Dialectological Dictionary (Based on the Adjara Dialect of the Georgian Language)</i>	52
მაია ბარნაველი, ტერმინ თემის მნიშვნელობის დაზუსტებისათვის	54
<i>Maia Barnaveli, For Clarification of the Meaning of the Term “Temi”</i>	64
ქეთევან ბოლაშვილი, მუსიკალური ტერმინოლოგია – პრობლემები, პერსპექტივები	66
<i>Ketevan Bolashvili, Musical Terminology – Problems and Perspectives</i>	71
ცისინო გაბესკირია, On the Problem of Compiling a Georgian-English Dictionary of Mathematical Terms	72
ციცინო გაბესკირია, მათემატიკური ტერმინების ქართულ-ინგლისური ლექსიკონის შექმნის საკითხისათვის	78
Alfiya Galieva, Olga Nevzorova, Dzhavdet Suleymanov, Tatar Socio-Political Terminology in a Bilingual Thesaurus	80
ალფია გალიევა, ოლგა ნევზოროვა, ჯავდეტ სულეიმანოვი, თათრული სოციოპოლიტიკური ტერმინოლოგია ორენოვან თეზაურუსში	97

ლინდა გიორგაძე, ლალი ხუჭუა, საეკლესიო ნივთთა აღმნიშვნელი ტერმინების ისტორიისათვის	100
<i>Linda Giorgadze, Lali Khuchua, On the History of Ecclesiastical Items'</i> Terminology	109
ია გიორგობიანი, მასის საზომი ისტორიული ერთეულები საქართველოში ლიტრი და ლიტრა	110
<i>Ia Giorgobiani, Historical Units of Mass in Georgia, the Terms "Litri" and "Litra"</i>	118
ნანა გოგია, საქართველოს ახალი კონსტიტუციის ენობრივი ანალიზისათვის	122
<i>Nana Gogia, For Linguistic Analysis of the New Constitution of Georgia</i>	130
როზეტა გუჯეჯიანი, ტერმინ მახვშის სემანტიკური ტრანსფორმაციის სოციოკულტურული ასპექტები	132
<i>Rozeta Gujejiani, Socio-Cultural Aspects of the Semantic Transformation of the Term "Makhvshi"</i>	142
ნინო დათეშიძე, ახალი მიმართულებები თანამედროვე ტერმინოლოგიურ ლექსიკონებში	144
<i>Nino Dateshidze, New Approaches in Contemporary Terminological Dictionaries</i>	152
<i>Komtham Domrongchareon, Occidental Music Lexicography in Thai</i>	155
კომთამ დომრონგშერონი, დასავლური მუსიკის ლექსიკონები ტაილანდში	161
<i>Juan Carlos Díaz Vásquez, Historical Considerations on Terminological Work. Case Colombia</i>	163
ხუან კარლოს დიას ვასკეზი, ტერმინოლოგიური მუშაობის ისტორიული მიმოხილვა კოლუმბიის მაგალითზე	173
იამზე ვაშაკიძე, XIX საუკუნის II ნახევრის ქართული პრესა ტერმინთმემოქმედების შესახებ.....	175
<i>Iamze Vashakidze, The Georgian Press in the Second Half of the 19th Century on Georgian Terminology Work</i>	192

<i>ნინო ზედგინიძე, აღსანიშნი (დენოტატი) და საკუთარ სახელთა დაჯგუფების პრინციპები</i>	193
<i>Nino Zedginidze, Denotate and the Principles of Categorization of Proper Nouns</i>	200
<i>რუსუდან ზეკლაშვილი, მეტაფორიზაცია და მეტაფორული სამედიცინო ტერმინები</i>	202
<i>Rusudan Zekalashvili, Metaphorization and Metaphoric Medical Terms</i>	228
<i>ლევან კოჭლამაშაშვილი, ინგლისური ზმნის მწკრივთა ქართული სახელწოდებანი</i>	230
<i>Levan Kochlamazashvili, Georgian Names for the English Verb Series</i>	233
<i>ჰენრი კუპრაშვილი, ტერმინები უშიშროება და უსაფრთხოება და მათი გამოყენების წესი</i>	235
<i>Henri Kuprashvili, Terms "Ushishroebe" ("Security") and "Usaprtkoebe" ("Safety") and Issues Related to Their Usage</i>	253
<i>ნინო ლაბარტყავა, ქარტიის სტრუქტურისა და ტერმინოლოგიის თავისებურებანი ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ</i>	254
<i>Nino Labartkava, The Peculiarities of Charter Structure and Terminology on the European Charter of Local Self-Government</i>	257
<i>ირინა ლობჯანიძე, EMT-ს კომპეტენციების ჩარჩო, ტერმინოლოგიის მართვა და მთარგმნელობითი ტექნოლოგიები</i>	259
<i>Irina Lobzhanidze, EMT Competence Framework, Terminology Management and Translation Technologies</i>	271
<i>თამარ მახარობლიძე, იურიდიული ტერმინების შესახებ ქართულ ჟესტურ ენაში</i>	273
<i>Tamar Makharoblidze, On Legal Terms in GESL</i>	281
<i>ლელა მეტრეველი, ქიმიის სასკოლო ტერმინოლოგიის საკითხისათვის</i>	282
<i>Lela Metreveli, Issues of the Chemistry School's Terminology</i>	286
<i>ნათელა მუზაშვილი, მარინე ოსაძე, დიალექტურ ტერმინთა მომზადება ქართული ტერმინთა ნაკისათვის</i>	288

<i>Natela Muzashvili, Marine Osadze, Preparation of Dialectal Terms for the Georgian TermBank</i>	295
<i>სალომე ომიადე, ლექსემა პურის სინტაგმატურ-დერივაციული ველი</i> .297 <i>Salome Omiadze, The Syntagmatic-Derivative Field of the Lexeme "P'uri"</i> (პური)	306
<i>ირაკლი სალია, ტერმინ Hedge-ის ქართული შესატყვისი</i>	308
<i>Irakli Salia, The Georgian Equivalent of Term "Hedge"</i>	312
<i>თამარ სუხიშვილი, ტერმინოლოგიური პრობლემები ქართულ</i> <i>თარგმანში</i>	314
<i>Tamar Sukhishvili, Terminological Problems in Georgian Translation</i>	321
<i>მაია ღამბაშიძე, მანანა ჭირაქაძე, ტყავის აღმნიშვნელ ტერმინთა</i> <i>სისტემა და მისი ძველანატოლიური შესატყვისები</i>	323
<i>Maya Gambashidze, Manana Chirakadze, The System of Leather Terms</i> <i>and Its Old Anatolian Parallels</i>	334
<i>გიორგი ცოცანიძე, ლუდი და მასთან დაკავშირებული ტერმინოლოგია</i> <i>ქართველ მთიელთა მეტყველებაში</i>	335
<i>Giorgi Tsotsanidze, Beer and Related Terminology in the Mountains</i> <i>of Georgia</i>	341
<i>სოფიკო ჭაავა, ტერმინოლოგიის შემუშავების პრინციპები და მათი</i> <i>დაკანონების პროცედურა 1918-1923 წლებში (საარქივო მასალების</i> <i>მიხედვით)</i>	343
<i>Sophiko Tchaava, The Principles of Terminology Development and Their</i> <i>Legitimization Procedure in 1918-1923 (According to Archival Materials)</i> ...	357
<i>ეთერ ჭურაძე, ჭურის მნიშვნელობისათვის ქართულ ენაში</i>	359
<i>Eter Churadze, On the Importance of "Ch'uri" in the Georgian Language</i>	365
<i>ნანა ხოჭოლავა-მაჭავარიანი, სულხან-საბა ორბელიანის „სიტყვის</i> <i>კონაში“ დადასტურებული ზოგიერთი ბოტანიკური ტერმინის</i> <i>რაობისათვის</i>	367
<i>Nana Khotcholava-Matchavariani, Some Botanical Terms Found in Sul Khan-</i> <i>Saba Orbeliani's Dictionary "Sitkvis Kona"</i>	378

<i>ქეთევან ხუციშვილი, ტერმინ ეთნოგრაფიული ჯგუფის გაგებისათვის</i>	379
<i>Ketevan Khutsishvili, On Consideration of the Term Ethnographic Group</i> ...	389
<i>ცირა ჯანჯღავა, დაავადებათა სახელები მეგრულში</i>	391
<i>Tsira Janjghava, Disease Names in Megrelian</i>	394
<i>ინგა ჯიბუტი, ომარ შურაძე, ლითონი თუ მეტალი?</i>	395
<i>Inga Jibuti, Omar Shuradze, “Litoni” (ლითონი, Metal) or “Met’ali” (მეტალი, Metal)?</i>	413
<i>მოგონებები</i>	415
<i>თამარ ბეროზაშვილი, ვუკოლ ბერიძე</i>	417
<i>საძიებელი</i>	422
<i>სარჩევი</i>	456